

CONCEPȚIA
de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a
opinieii publice cu privire la etica profesională a procurorilor

Capitolul I
Definirea problemei și descrierea situației

1. Concepția de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională a procurorilor, *în continuare Concepție*, reprezintă totalitatea aspectelor teoretice și practice ce țin de reglementarea promovării imaginii Procuraturii și conduitei procurorului în timpul și în afara exercițiului funcției.

2. Concepția de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională este elaborată și aprobată în corespundere cu acțiunile prevăzute la domeniul specific de intervenție 4.2.4. din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012, și impune crearea și consolidarea mecanismelor eficiente pentru monitorizarea de către societatea civilă a modului în care Procuratura respectă standardele de etică și de luptă împotriva corupției.

3. Concepția are drept scop crearea bazei conceptuale privind promovarea eticii profesionale a procurorilor, identificarea condițiilor principale și priorităților politicii instituționale, determinarea obiectivelor și modalităților de soluționare a problemelor în domeniu, conține prevederi referitoare la redresarea situației, precum și evaluarea impactului asupra instituției Procuraturii și societății.

4. Planificarea și promovarea campaniilor de conștientizare de către public a eticii și conduitei profesionale a procurorilor este considerată parte integrantă a mecanismului de asigurare a comportamentului integru a procurorilor.

5. Realizarea practică a Concepției se bazează pe promovarea conduitei personalului Procuraturii și a rolului acestuia în apărarea intereselor persoanei și a statului, a rolului organelor de autoadministrare din cadrul Procuraturii, a planurilor de integritate a procurorilor.

6. Efectul scontat al Concepției este sporirea gradului de încredere, perceput și real, în procurori, îmbunătățirea imaginii generale a instituției Procuraturii în societate.

7. Rolul primordial în asigurarea și promovarea eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională, prin instrumentele specifice îi revine:

a) procurorului, prin respectarea regulilor eticii profesionale, abținere de la fapte care ar discredita imaginea Procuraturii sau ar afecta prestigiul profesiei de procuror;

b) procurorului-șef, prin evaluarea și planificarea normelor de integritate, educarea și profilaxia conduitei membrilor colectivului;

c) Adunării Generale a Procurorilor, prin adoptarea principalului document în domeniu – Codul de Etică al Procurorului;

d) Consiliului Superior al Procurorilor, prin elaborarea strategiilor și politicilor de instruire și încurajare a procurorilor, prin exercitarea competențelor în domeniul procedurilor disciplinare;

e) Colegiului de disciplină și etică, prin aplicarea uniformă și corectă a sancțiunilor disciplinare, prin formulare de avize individuale cu privire la incompatibilitățile procurorilor sau, după caz, eventuale sau pretinse conflicte de interese, precum și privind probleme de etică și de deontologie a procurorilor;

f) Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor, prin constatarea și aprecierea corectă a corespunderii cerințelor de încadrare și de conduită;

g) Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor, prin selectarea și promovarea procurorilor la funcții de conducere și ierarhice;

h) Inspecției procurorilor;

i) Secției relații publice din cadrul Procuraturii Generale;

j) instituțiilor statului;

k) mijloacelor de informare în masă;

l) societății civile și oricărei persoane din societate.

Capitolul II

Principiile de bază ale Concepției și cadrul juridico-normativ relevant

8. Promovarea eticii profesionale și sensibilizarea opiniei publice cu privire la etica profesională a procurorilor se bazează pe următoarele principii:

a) Integrității - care constă în selectarea, angajarea în Procuratură și promovarea în funcție a persoanelor cu un comportament etic și profesional impecabil;

b) Egalității – care constă în aplicarea standardelor uniforme de etică tuturor procurorilor indiferent de funcția deținută;

c) Încurajării și responsabilizării procurorilor în scopul promovării unui comportament integru și dezvoltării unei culturi de intoleranță față de fenomenul corupției;

d) Transparenței - care reprezintă punerea la dispoziția publicului a informației despre respectarea eticii profesionale de către procurori (cu excepțiile prevăzute de lege și cu asigurarea respectării regimului datelor cu caracter personal);

e) Publicității – care presupune emiterea spoturilor publicitare și informaționale, publicarea și distribuirea broșurilor, pliantelor și altui material cu caracter informativ, pe tematici relevante subiectelor abordate de prezenta Concepție;

f) Operativității și plenitudinii – informarea veridică și în timp util referitor la modificarea normelor de etică și conduită profesională a procurorilor, abaterile comise de procurori și măsurile care le-au fost aplicate, alte aspecte de interes public ce rezultă din prezenta Concepție;

g) Evaluării periodice – care presupune realizarea unor sondaje sau altor forme de evaluare a percepției societății civile asupra problemelor ce țin de etica și integritatea procurorilor.

9. Documentele principale de reglementare a politicilor incluse în Concepție sunt: Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură și alte legi relevante, Codul de Etică al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27.05.2016, Regulamentul privind modul de organizare și funcționare a Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-228/16 din 14.09.2016, Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor și modul de evaluare a performanțelor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-256/16 din 22.12.2016, Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și carieră a procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-14/17 din 23.02.2017, Regulamentul Procuraturii, regulamentele procuraturilor specializate, ale unor subdiviziuni ale Procuraturii Generale și procuraturi teritoriale, ale Inspecției procurorilor.

10. La baza actelor menționate în pct.9 stau Standardele internaționale stabilite de Organizația Națiunilor Unite, Ghidul european al eticii și conduitei procurorilor (Ghidul de la Budapesta), Avizul nr.9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (Carta de la Roma), Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, jurisprudența Curții europene pentru drepturile omului (CtEDO), alte recomandări sau acte relevante adoptate de instituțiile internaționale.

Capitolul III

Obiective și instrumente de soluționare a problemei

11. Principalele obiective și instrumente de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională a procurorilor constau în:

a) Reglementarea prin legi și alte acte normative, inclusiv departamentale, a normelor de conduită a procurorilor, răspunderii procurorilor pentru încălcarea sau ignorarea lor, asigurarea transparenței decizionale în cazul unor proceduri față de aceste persoane;

b) Evaluarea strategică a necesităților și capacităților de instruire a procurorilor în domeniul promovării și respectării eticii profesionale;

c) Adoptarea de măsuri eficiente la nivel instituțional pentru prevenirea faptelor de corupție și comportament coruptibil în rândul procurorilor și consolidarea integrității procurorilor;

d) Contribuirea prin politici instituționale la schimbarea de mentalitate și culturii locului de muncă cu privire la cultivarea intoleranței față de practicile coruptibile ocazionale între colegi;

e) Consolidarea independenței procurorului (de factorii externi și factorii interni);

f) Consolidarea capacităților instituționale ale procuraturii în comunicarea/interacțiunea cu societatea, inclusiv organizații neguvernamentale de interes profesional, în vederea sensibilizării opiniei publice cu privire la etica profesională, crearea și promovarea imaginii pozitive a Procuraturii;

g) Formarea unei viziuni de conduită a procurorilor și asupra funcțiilor exercitate în corespundere cu actele naționale și internaționale în domeniu;

h) Crearea unui climat psihologic instituțional favorabil realizării calitative a reformei procuraturii, adoptare de măsuri pentru înlăturarea rezistenței împotriva schimbării;

i) Adoptarea de măsuri pentru înlăturarea impedimentelor în realizarea sarcinilor și sporirea imaginii procuraturii;

j) Adoptarea măsurilor, în limitele competențelor CSP și a Procurorului General, pentru însușirea de către fiecare procuror a normelor Codului de etică a procurorilor;

k) Monitorizarea permanentă a comportamentului procurorilor și intervenția corespunzătoare în cazurile de sesizare cu privire la conduita și respectarea disciplinei de către procurori;

l) Studiarea hotărârilor organelor de autoadministrare ale procurorilor în colectivele de muncă în vederea eliminării derogărilor admise și constatate;

m) Elaborarea planurilor de integritate - instrument de evaluare a nivelului de vulnerabilitate a procurorilor, de expunere la practici corupte și abuzuri în etica profesională;

n) Diseminarea practicilor relevante pentru respectarea Codului de etică al procurorilor și organizarea măsurilor de instruire pe baza acestor practici;

o) Elaborarea, cu participarea experților naționali/internaționali, a recomandărilor de aplicabilitate a normelor Codului de etică al procurorilor (ghid al bunelor practici);

p) Schimbul de experiență cu privire la subiectul abordat cu colegii omologi din alte țări și profesioniștii din domeniul justiției la nivel național;

q) Publicarea și distribuirea de broșuri, pliante, alt material cu caracter informativ, în care să fie reflectate cerințele față de respectarea eticii profesionale, faptele care constituie abateri disciplinare, măsurile disciplinare aplicate procurorilor pentru încălcările comise, modalitatea de sesizare a abaterilor comise de procurori;

r) Promovarea politicii de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională prin organizarea meselor rotunde, atelierelor, altor forme de dezbatere publică cu participarea societății civile;

s) Informarea publicului despre respectarea eticii profesionale de către procurori, inclusiv publicarea pe pagina web oficială a acestor informații de către organele de autoadministrare ale procurorilor;

t) Organizarea unor cicluri de lecții în instituțiile de învățământ universitar de specialitate privind răspunderea disciplinară și etica profesională a procurorilor.

12. Obiectivele și instrumentele de realizare a Concepției urmează a fi puse în aplicare prin asigurarea confidențialității datelor cu caracter personal și secretului corespondenței procurorului și a membrilor familiei lui.

13. Sensibilizarea opiniei publice cu privire la etica profesională a procurorilor se va realiza prin informarea obligatorie despre garantarea asigurării măsurilor de securitate și protecție personală pentru procuror și membrii familiei lui, în cazul existenței unui pericol pentru viața, sănătatea procurorului ori a membrilor familiei lui sau a unui pericol pentru integritatea averii lui în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Capitolul IV

Evaluarea impactului

14. Obiectivul de bază al Concepției îl constituie impactul noilor prevederi legislative și reglementărilor departamentale, adoptate în contextul implementării reformei Procuraturii, asupra comportamentului procurorilor și imaginii Procuraturii.

15. Impactul pozitiv asupra imaginii Procuraturii urmează să fie obținut printr-un nivel mai înalt de selectare și pregătire a personalului procuraturii, prin sporirea exigenței față de candidații la funcția de procuror și promovarea în funcții pe principiul meritocrației, stabilirea unor standarde noi de conduită în corespundere cu actele naționale și internaționale în domeniu, prin transmiterea către public a unui mesaj al Procuraturii despre comportamentul și conduita procurorilor acceptate în cadrul comunității, prin contribuirea la informarea corectă a publicului despre activitatea instituției Procuraturii și a procurorilor.

16. Impactul pozitiv al implementării Concepției se preconizează a fi reducerea cazurilor de comitere a infracțiunilor, contravențiilor și abaterilor disciplinare de către procurori, scăderea numărului de plângeri și sesizări despre încălcarea drepturilor și libertăților persoanei admise de procurori, sporirea încrederii persoanei în instituția Procuraturii și în persoana procurorului, formarea mediului prietenos între societate, individ și procuror.

Capitolul V

Dispoziții finale

17. Implementarea Concepției va crea condiții pentru armonizarea comunicării dintre Procuratură și societate, pe baza respectului reciproc și a cooperării interesate între părți.

18. Prezenta Concepție intră în vigoare de la data aprobării de către Consiliul Superior al Procurorilor și Procurorul General și se pune în aplicare pentru și de către toți procurorii.

19. Evaluarea rezultatelor implementării Concepției la fiecare etapă poate atrage modificarea elementelor constitutive ale acesteia, dictate de practici avansate noi.